

Mirko Divković: *LATINSKO-HRVATSKI RJEČNIK ZA ŠKOLE*, str. 1161. Reprint-izdanje 1980.

Svakako moramo biti zahvalni izdavačkom poduzeću »Naprijed« što je izdalo ovaj nadasve koristan latinsko-hrvatski rječnik »taj vrijedan priručnik, koji je danas prava rijetkost«, danas, kad se u svijetu, a pomalo i u nas, budi ponovno interes za latinizmom — dakako, u suprotnosti s našom u tom smislu negativističkom reformom školstva. Latinizam odnosno neolatinizam je danas kulturna struja koja u otkrivanju kulturnog bogatstva u klasičnim a napose renesansnim tekstovima ima mnogo pristaša.

Pisac predgovora ovom izdanju Veljko Gortan piše: »Već dugo osjeća se kod nas nedostatak opsežnijeg latinskog rječnika za potrebe ne samo onih koji studiraju latinski jezik na visokim školama nego i šireg kruga ljudi raznih struka koji u svojem radu dolaze u dodir s latinskim jezikom, pa im je dobar i opširan rječnik tog jezika i koristan i potreban«. Prof. Gortan, koji je i redaktor nedavno izdanog Akademijinog *Rječnika srednjovjekovnog latiniteta*, već u Predgovoru toga Akademijinog izdanja tvrdi »da je u nas Divkovićev Rječnik najbolji rječnik za klasični latinitet«.

To reprint-izdanje zapravo je treće izdanje drugoga izdanja koje je izašlo u Zagrebu 1900, a u to su ga doba imale sve škole i svi intelektualci naše sredine.

Prvo izdanje toga rječnika priredio je Sebastijan Žepić prije jednog stoljeća u suradnji s Matom Valjevcem, Franjom Petračićem i Mirkom Divkovićem godine 1881; a drugo — koje sada imamo u ruci sam M. Divković godine 1899. Oba ta izdanja rađena su po najvišim dostignućima tadašnje leksikografije uz našu karakteristiku, da su mnoge hrvatske riječi tiskane s akcentom »da bi se učenici kojima nije štokavština materinji jezik privikli pravilnom izgovoru«. Mirko Divković bijaše uz temeljito poznavanje klasičnog jezika i vrstan stručnjak za hrvatski jezik što se vidi i u bogatoj frazeologiji i obilju sinonima, gdje se autor pokazao veliki poznavalac našeg jezičnog blaga.

Mnoge latinske riječi protumačene su etimologijski, a uza sve latinske riječi grčkoga podrijetla navedena je i izvorna grčka riječ, što će biti velika pomoć mnogim našim današnjim intelektualcima koji ne poznaju grčki jezik pa će tako barem biti upozoreni na grčku izvornost. Rječnik je bogat biografskim podacima uz vlastita imena, a uz geografska su navedena i današnja imena tih područja.

Na svoja 2322 stupca velikog formata Rječnik sadržava veliko blago latinskoga jezika.

Danas kada smo i mi ponovno osjetili da se velik dio kulturnoga blaga naše prošlosti — od onog dokumentarnog do poetskog, znanstvenog i filozofskog — nalazi sadržan u političko-pravnim dokumentima (u našem Saboru do g. 1847 raspravljalo se na latinskom jeziku!), u literarnim djelima, znanstvenim i filozofskim raspravama, ovakav nam je Rječnik potreban kao kruh svagdanji za naša povijesno-znanstvena istraživanja. Izašao je u času kada je njegova potreba postala više nego očita.

Kada bi se »Naprijed« odlučio da izda još i sličan Sencov grčki rječnik pružio bi velik prilog oživljavanju danas već nešto zaboravljene visoke klasične kulture hrvatskoga naroda, a koja vjerojatno i ovom našom radikalnom školskom reformom nije za vazda umrtvljena.

Divkovićev »Rječnik« ne treba napose preporučivati jer je opća znanstvena i kulturna potreba.

Vladimir FILIPOVIĆ

Cesare Vasoli: *MITOVI I ZVIJEZDE (I miti e gli astri)*, Guida editori, Napoli, Esperienze N. 39 1977)

Uočavanje i izlučivanje elemenata profetičke i ezoterijske te magijske religioznosti i uloga astrološke i astronomske spekulacije u toku dugotrajne intelektualne krize iz koje će se roditi »nova znanost« dvije su konstante kojima se u svojim istraživanjima bavi Cesare Vasoli, autor, koji poput mnogih povjesničara znanosti i filozofije u posljednjih tridesetak godina upravo magijsko-astrološko-okultnom mišljenju pridaje znatno mjesto u svakom pokušaju rekonstrukcije intelektualne klime onog vremena u kojem se uobličuju zameci »modernog svijeta«.

Cesare Vasoli (sudionik simpozija o Franji Petriću održanog na Cresu 1979. godine) objavio je svoje najznačajnije teze o ovoj temi u vidu članaka u raznim časopisima a djelomično i u svojoj knjizi *Proročanstvo i razum* (Profezia e ragione). U knjizi *Mitovi i zvijezde* ti članci čine jednu organsku cjelinu, koja se sastoji od tri grupe članaka. Tako u prvoj grupi člancima o proroštvu i astrologiji (analiza jednog spisa Antonija od Viterba), o talijanskom autoru Giovanniju Nesí i njegovu mjestu između Do-